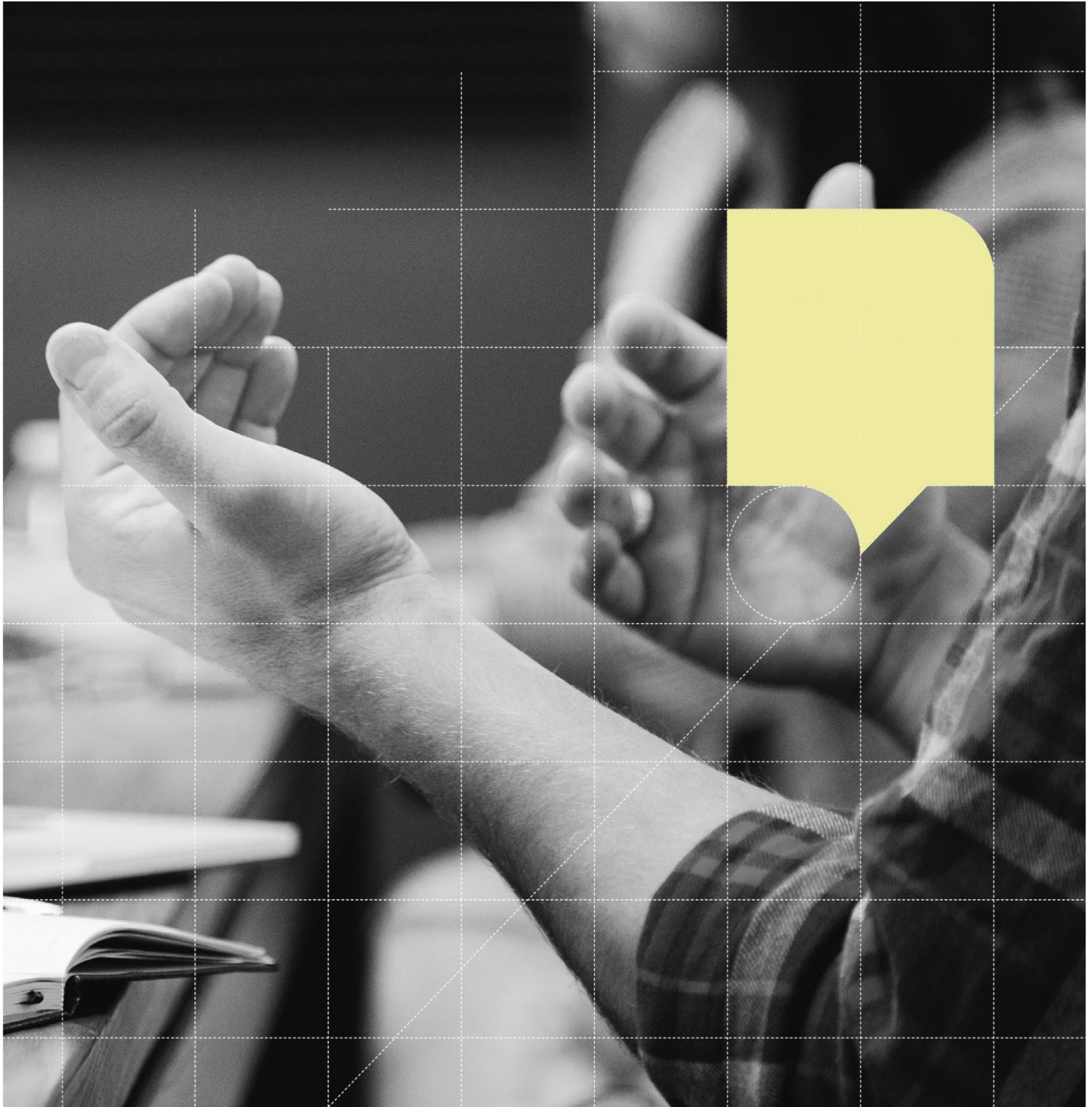

Regelrådets uttalelse

Om: **Forslag om en ny yrkessykdomsliste og endringer i folketrygdlovens yrkessykdomsregler**

Ansvarlig: **Arbeids- og inkluderingsdepartementet**

Regelrådets konklusjon: **Utredningen har svakheter**

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Deres ref.:
24/2401

Vår ref.:
24/00230

Vår saksbehandler:
Bendik Dalene

Dato:
11.10.2024

Uttalelse

Om: **Forslag om en ny yrkessykdomsliste og endringer i folketrygdlovens yrkessykdomsregler**

Konklusjon: **Utredningen har svakheter**

Regelrådets samlede vurdering av forslaget

Regelrådet har vurdert Arbeids- og inkluderingsdepartementets forslag om ny yrkessykdomsliste samt mulige endringer i folketrygdlovens regler om yrkessykdom.

Arbeidsgiverne forventes å måtte betale 631–854 millioner kroner mer i forsikringspremie, en dobling fra dagens nivå på 648 millioner kroner. Departementet har innhentet en konsekvensanalyse som viser hvordan de forventede kostnadene fordeler seg.

Departementet vektlegger flere hensyn som er sentrale for å fremme et regelverk som vil gi effektiv saksbehandling. Dette skal bidra til at arbeidsgivere og forsikringsselskaper ikke skal pålegges unødvendige kostnader ved etterlevelse av regelverket. Regelrådet savner imidlertid en beskrivelse av hvordan kostnadene vil fordele seg på ulike kategorier arbeidsgivere.

Det gjenstår noe arbeid med utforming av regelverket, herunder at yrkessykdomsordningen utformes på en måte som hindrer at regelverket blir sårbart for utvidelser. Tilsvarende gjelder for hvordan det kan etableres en fremgangsmåte for jevnlig revisjon av sykdomslisten. Regelrådet mener utredningen gir et godt grunnlag for videre arbeid. De gjenstående elementene av regelverket er imidlertid viktige og gjør at Regelrådet ikke kan konkludere med om målene nås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.

På de neste sidene kan du lese mer om Regelrådets vurderinger.

Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen

Gry Agnete Alsos
leder av Regelrådet

1 Om forslaget som er sendt på høring

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har sendt på høring forslag til en ny yrkessykdomsliste samt forslag til endringer i folketrygdlovens yrkessykdomsregelverk. Departementet foreslår videre at det legges til rette for jevnlig revisjon av yrkessykdomslisten, og at det eventuelt innføres regler for å ta nye sykdommer opp på listen. Departementet ber i tillegg høringsinstansene vurdere om det bør innføres en sikkerhetsventil i folketrygdloven for yrkessykdommer. Sykdommer som ikke står på listen, vil da kunne godkjennes etter individuelle vurderinger.

2 Regelrådets mandat og prioritering

Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk, jf. vedtekter for Regelrådet § 1. Rådet gir rådgivende skriftlige uttalelser ved høring.

Regelrådet skal vurdere utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter som påvirker næringslivets arbeidsbetingelser og øvrige relevante forhold, jf. vedtektene § 2 første ledd. Rådet står fritt til å prioritere hvilke saker vi gir uttalelser til.

2.1 Hvorfor Regelrådet har valgt å uttale seg om saken

Arbeidsgivere plikter å tegne forsikring til dekning av yrkesskade og yrkessykdom, jf. yrkesskadeforsikringsloven § 3. Endringene påvirker forsikringsselskapene som tilbyr slik forsikring og alle arbeidsgiverne som plikter å tegne slik forsikring. Det er derfor viktig at regelverket utformes på en måte som bidrar til oversiktlig og effektiv saksbehandling. På denne bakgrunn har Regelrådet valgt å uttale seg om saken.

3 Regelrådets vurdering av utredningen

Ifølge Regelrådets vedtekter § 2 første ledd skal Regelrådet ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt. Regelrådets uttalelser tar særlig utgangspunkt i kravene til innhold i beslutningsgrunnlaget i utredningsinstruksens punkt 2-1 Minimumskravene til utredning og punkt 2-2 Omfang og grundighet.

3.1 Beskrivelse av problemet og målet med forslaget

Departementet gjennomgår det politiske arbeidet som har ledet opp til forslaget til ny yrkessykdomsliste. Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) har utarbeidet forslaget til ny liste, med tilhørende forklaringer for hvorfor de aktuelle sykdommene foreslås inntatt. Departementet beskriver målet blant annet som å effektivisere saksbehandlingsprosessen for arbeidstakere, forsikringsselskap og arbeidsgivere. Regelrådet mener problem og mål er tilstrekkelig utredet.

3.2 Utredning av alternative tiltak

Departementet har utredet alternative overgangsregler. STAMI har vurdert dansk rett under sitt arbeid. Departementet har ellers bedt om innspill når det gjelder en bestemmelse som vil kunne fungere som en sikkerhetsventil, samt system for revisjon av sykdomslisten og innramming av yrkessykdomsordningen. Regelrådet anser det fordelaktig at departementet ønsker innspill som kan bidra til at regelverk bidrar til å oppnå målet om mer effektiv saksbehandling. Samtidig mener

Regelrådet det ville være en fordel om departementet også presenterte egne alternativer til utforming. Dette ville gitt høringsinstansene mulighet til å belyse fordeler og ulemper ved forslagene, og kunne videre tjent som inspirasjon til flere alternativer.

3.3 Beskrivelse av berørt næringsliv

Berørte aktører er identifisert i høringsnotatet. Regelrådet mener departementet kunne gitt en oversikt over de berørte på forsikringsgiversiden, herunder beskrivelse av størrelsesorden for de berørte virksomhetene.

3.4 Utredning av virkninger for næringslivet

Departementet har delvis utredet virkninger for berørt næringsliv. Dette knytter seg til antatt kostnadsøkning for arbeidsgivere totalt, som følge av utvidelsen av antall sykdommer på listen. Gabler har utarbeidet en konsekvensanalyse av forslaget til utvidelsen. Her er total kostnadsvekst estimert ved at de relative merkostnadene av nye listesykdommer anvendt på det danske datamaterialet er overført til norske forhold.¹ Det er ellers forventet at bruken av en eventuell sikkerhetsventil vil være marginal, og det er ikke data tilgjengelig som kan kvantifisere omfanget.² Videre vises det til at regelverket må utformes på en måte som forhindrer at det blir sårbart for utvidelser. Det vil bidra til å forhindre unødige kostnader. Dette gjelder både prisen på forsikringspremie for arbeidsgiver og kostnader knyttet til tvisteløsning for forsikringselskapene. Regelrådet savner imidlertid en beskrivelse av om utvidelsen vil øke prisen på forsikringspremier generelt, eller påvirke visse bransjer eller former for virksomhet mer enn andre. Dersom det blir økt saksomfang for et avgrenset antall arbeidsgivere, vil disse kunne oppleve en uventet økning i forsikringspremie.

3.5 Forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet

Departementet vektlegger flere hensyn som skal sørge for effektiv saksbehandling og forhindre unødvendige kostnader for de berørte. I tillegg anbefaler departementet overgangsregler etter skadevirkningsprinsippet, hvilket er i tråd med yrkesskadeforsikringslovens system. Det blir vist til at omfattende rettspraksis har klarlagt prinsippets innhold. Dette er med på å sikre at omstillingen til ny sykdomsliste gjøres på en smidig måte for de berørte.

4 Prinsipper for god regulering av næringslivet

Regelrådet skal følge den faglige utviklingen og praksis på områdene regelforenkling og regulering, og gi informasjon og generell veiledning som fremmer effektiv regulering, jf. vedtektene § 2 fjerde ledd. I dette arbeidet ser Regelrådet blant annet til bestep praksis i Norge og arbeidet med god regulering i andre land. Regelrådet ser også hen til reglene om tidlig involvering av berørte i utredningsinstruksen punkt 3-1.

¹ [Gablers konsekvensanalyse](#) side 8

² [Gablers konsekvensanalyse](#) side 8

4.1 Særskilt vurdering av hensynet til små virksomheter

De fleste virksomheter i Norge er små virksomheter, og disse bidrar i stor grad til den samlede verdiskapningen. Regelrådet jobber for å øke bevisstheten om at tiltak kan påvirke små virksomheter annerledes enn store virksomheter. For eksempel kan administrative oppgaver pålagt gjennom regelverk være mer krevende for små enn for store virksomheter.

Hvorvidt hensynet til små virksomheter er vurdert fremgår ikke av utredningen. Regelrådet mener dette er en svakhet ved utredningen.

4.2 Involvering av berørt næringsliv i regelverksprosessen

Det fremgår ikke at berørt næringsliv har vært involvert i regelverksprosessen. Næringslivet har ofte en god forståelse av deres sektor, inkludert utfordringene og mulighetene som eksisterer. Regelrådet mener derfor det er en svakhet at det ikke kommer frem om berørt næringsliv har vært involvert i prosessen.

4.3 Forenkling for næringslivet

Departementet fremhever at regelverksendringene vil bidra til en mer effektiv saksbehandling. Dersom det etableres et system hvor sykdomslisten ikke blir sårbar for utvidelser vil dette kunne virke positivt for arbeidsgivers kostnader ved at prisen på forsikringspremien holdes stabil.

4.4 Planlagt fremtidig evaluering av regelverket

Regelrådet vil anbefale departementet å planlegge en evaluering av regelverket. Dette gjelder spesielt med tanke på å vurdere målsettingen om at regelverket ikke skal omfatte flere sykdommer enn det som er hensiktsmessig. Ved en fremtidig evaluering kan det også vurderes om regelverket bidrar til effektiv saksbehandling, og om eventuelt nye problemstillinger har oppstått.

5 Er forslaget utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

Departementet vektlegger flere hensyn som er sentrale for at arbeidsgivere og forsikringsselskaper ikke skal pålegges unødvendige kostnader. Imidlertid gjenstår noe arbeid med utformingen av regelverket, herunder at yrkessykdomsordningen utformes på en måte som hindrer at regelverket blir sårbart for utvidelser. Tilsvarende gjelder for hvordan det kan etableres en fremgangsmåte for jevnlig revisjon av sykdomslisten. Regelrådet mener utredningen gir et godt grunnlag for videre arbeid. Det er imidlertid uklart hvordan endringene vil påvirke prisen på forsikringspremie for arbeidsgivere. Disse omstendighetene gjør at Regelrådet ikke kan konkludere med om målene nås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.